

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER/ KAYNAŞTIRMA/BEP

YASAL DÜZENLEMELER

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için zorunlu eğitim okul öncesi dönemden başlayarak ortaöğretimi de kapsayacak şekilde düzenlenmiş olup özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim hakları başta Anayasamız olmak üzere çeşitli yasalar ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmıştır. Ülkemizdeki özel eğitim uygulamaları aşağıdaki mevzuat hükümleri bağlamında sürdürülmektedir.

- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun,
- 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,
- 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname,
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER KİMLERDİR?

Çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyler..

Zihinsel yetersizliği olan bireyler

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan bireyler

Özel yetenekli bireyler

Birden fazla yetersizliği olan bireyler

Bedensel yetersizliği olan bireyler

Otizmi olan bireyler

Özel öğrenme güçlüğü olan bireyler

Süreğen hastalığı olan bireyler

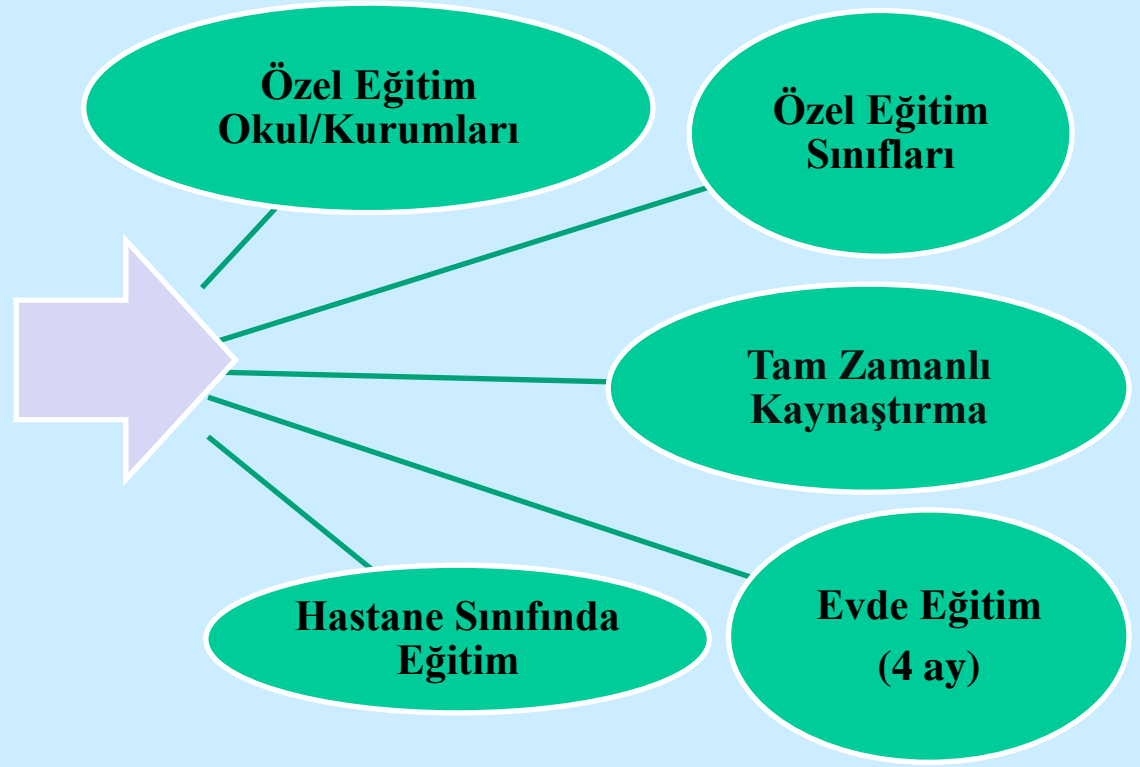
Görme yetersizliği olan bireyler

İşitme yetersizliği olan bireyler

Dil ve konuşma güçlüğü olan bireyler

Özel Gereksinimli Öğrenciler

Yerleştirme kararı
verilirken bireyi
yaşadığı çevreden
ayırmadan en az
sınırlandırılmış
ortamda eğitim
alması esası
gözetilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan birey **il/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu** tarafından, özel eğitim değerlendirme kurul raporu doğrultusunda uygun resmî okul/kuruma yerleştirilir.

KAYNAŞTIRMA YOLUYLA EĞİTİM NEDİR?

- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim ve öğretimlerini normal gelişim gösteren akranları ile birlikte normal sınıflarda sürdürme esasına dayanan, destek hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır.

KAYNAŖTIRMA EĞİTİMİN AMACI

- ocuğu normal hale getirmek değil, onun ilgi ve yeteneklerini en iyi Ŗekilde kullanmasını sağlamak, toplum içinde yaŐayabilmesini kolaylaŐtırmaktır.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Sınıflarda 25-2 öğrenci, 35-1 öğrenci olmalıdır.

Her kaynaştırma öğrencisi için ayrı bir **BEP** hazırlanmalıdır.

KAYNAŖTIRMA SÜRECİ OKULLARDA NASIL İŐLER?

- 1997 yılında yürürlüğe giren 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. Maddesinin, **“Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır”** hükmü ile BEP'in hazırlanması ve uygulanması zorunlu hale getirilmiştir.

BEP'i Kim Hazırlar?

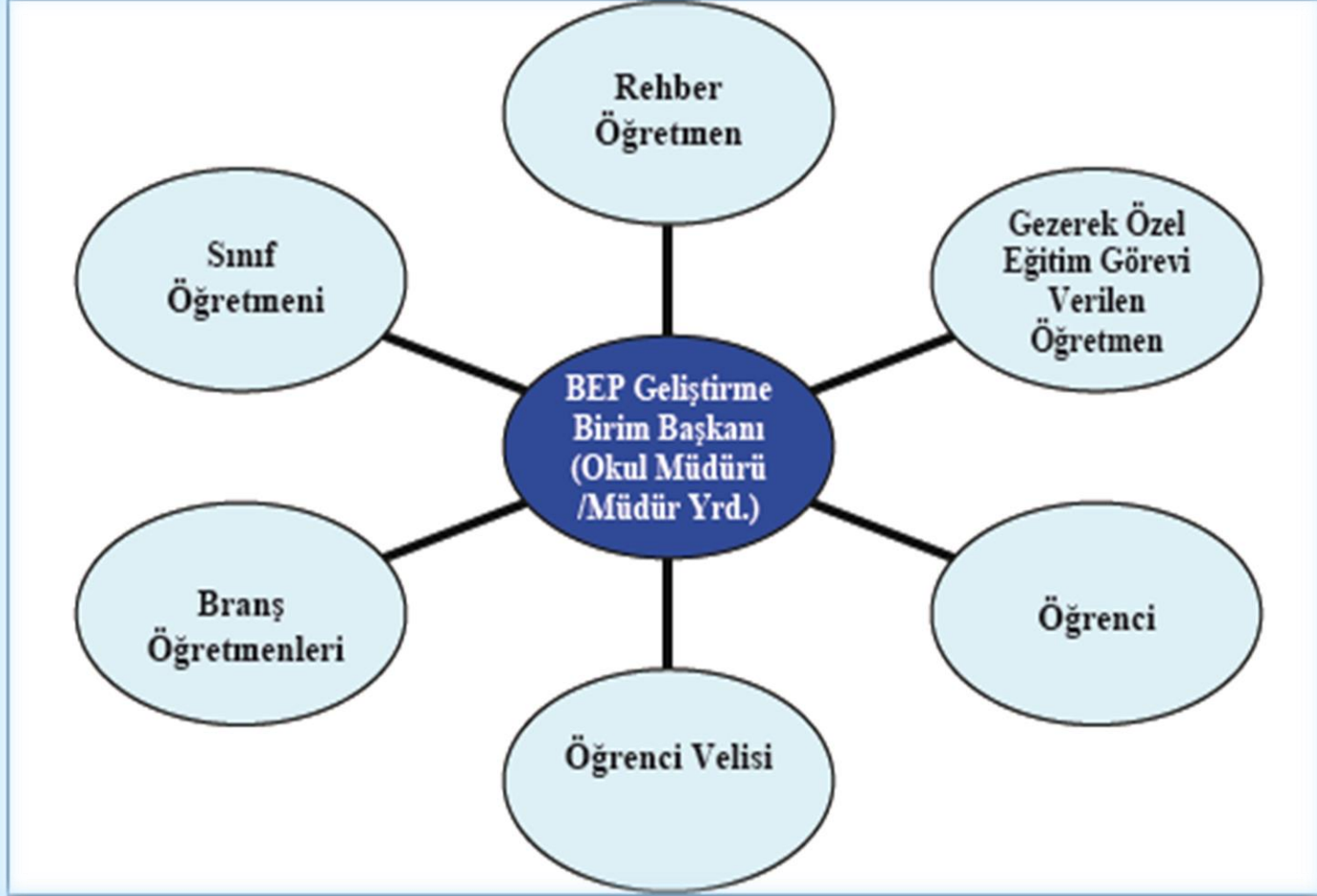
BEP Geliştirme Birimi
tarafından hazırlanır.

BEP BİRİMİ

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME BİRİMİ KİMLERDEN OLUŞUR?

Öncelikle özel eğitim yönetmeliğine göre
her okulda **BEP GELİŞTİRME BİRİMİ**
Kurulması **zorunludur**.

I. Dönem ve II. Dönem başı, sene sonu olmak üzere 3 defa toplanır.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi

Öğretmen:

- 1.Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde etkin görev alır.
- 2.Planlanan eğitim programlarını uygulamaya dönüştürür.

Başkan

- 1.Birimi oluşturur, üyeleri belirler, toplantıları planlar.

Rehber Öğretmen Psikolojik Danışman

- 1.Bireyin özel eğitim gereksinimleri doğrultusunda görüşünü belirtir ve bireye rehberlik yapar.
- 2.Bireyin gelişimini izler.

BEP

(Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı)

BEP

- Öğrencinin ihtiyaçlarına göre yapması gereken eylemleri ve alt basamaklarını nasıl, kiminle, nerede ve hangi materyallerle , ne kadar sürede yapılacağını gösteren bir akış planıdır.
- Kişiyeye özel farklılıkları ortaya çıkaracak ve gelişmesini sağlayacak, okuldaki kişilerin ve ailenin de katkısı ile oluşturulan bir programdır.

BEP

- Bu programları, okul personeli ve destek hizmetleri veren kişiler birlikte geliştirirler, uygularlar ve gelişimlerini izlerler.
- BEP, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu ve BEP geliştirme birimi işbirliğiyle hazırlanır.

5.1.6. BEP Nasıl Hazırlanır?

BEP süreci 7 temel aşamadan oluşur.

**1.BEP Hazırlayacak Ekibin Oluşturulması
(BEP Geliştirme Birimi)**

2.Çocuğun Eğitsel Performans Düzeyinin Belirlenmesi

3.Uzun ve Kısa Dönemli Amaçların Belirlenmesi

4.Bireyselleştirilmiş Öğretim Programının Hazırlanması

**5.Uygun Eğitim Ortamları ve Bu Ortamlarda Sunulacak
Destek Hizmetlerin Belirlenmesi**

**6.Uygun Öğretim Materyalleri ve Öğretim
Yöntemlerinin Belirlenmesi**

**7.BEP' in Uygulanması, İzlenmesi Ve Değerlendirilmesi
İçin Sorumluların Belirlenerek Zaman Çizelgesinin
Hazırlanması Ve Değerlendirme Biçimine Karar Verilmesi
ve Ailenin Bilgilendirilmesi.**

- **Öğrencinin şu anki performans düzeyi :** H. Yusuf, 12 yaşında bir erkek öğrencidir. Kişisel bakım ve temizlik becerilerine, giyinme-soyunma becerilerine sahiptir. Kendini, yakın çevresini tanıtabilmektedir. Hava sıcaklığına uygun giyinebilmektedir. Havada-karada olan doğa olaylarını ayırt edebilmektedir. Yusuf renk, şekil, zıtlık, yer, yön ve konum bildiren kavramları ayırt edebilmektedir. Rakamları ayırt edebilmekte ve tek basamaklı bir sayı ile tek basamaklı bir sayıyı doğru olarak toplayabilmektedir. Yazı araç-gereçlerini kullanabilmektedir. Çizgi çalışmaları yapma, sözcük yazma becerilerine sahiptir. Kendinin ve yakın çevresindeki kişilerin adlarını yazabilmektedir. Renkleri ayırt etmektedir. Boyama yapma, kağıt katlama, malzeme yapıştırma ve kağıt kesme becerilerine sahiptir.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİNİN BAŐARI NASIL DEĞERLENDİRİLİR?

- Öğrencilerin başarıları devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümlerine göre değerlendirilir. **Ancak, değerlendirilmelerinde öğrencilerin BEP'leri dikkate alınır. (özel eğitim hizmetleri yönetmeliği md 24)**
- Kaynaştırma yolu ile eğitimlerine devam eden öğrencilere, başarısızlıklarından dolayı **sınıf tekrarı** yaptırılmaz. (ilkokul kademesi hariç)

Kaynaştırma eğitimi alan öğrencime yazılılarda farklı sorular mı hazırlamalıyım? Yazılıyı sınıfla aynı anda mı yapmalıyım?

- BEP Geliştirme Birimince öğrencinin yetersizliği doğrultusunda BEP Planı düzenlenmesi kararı alınan derslerde; BEP’de belirlenen kazanımlar (Uzun ve kısa dönemli amaçlar) dikkate alınarak sözlü ve yazılı soruları düzenlenir ve değerlendirilir. Öğrencinin yetersizlik türü ve hazır bulunuşluğu dikkate alınarak sınavlar diğer öğrencilerle birlikte yapılabileceği gibi, farklı zamanlarda da yapılabilir.

Sınavlar

Yazma güçlüğü olan öğrenciler ve özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin

değerlendirilmesi **sözlü**, sözlü ifadede güçlük yaşayan öğrencilerin değerlendirilmesi ise **yazılı olarak** yapılacaktır. Yazılı ve sözlü ifade etme becerilerinde yetersizliği olan bireyler ise **davranışlarının gözlemlenmesi yoluyla değerlendirilecektir.**

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

Sınavlar

Yazılı sınavlar öğrencilerin yetersizlik türüne, eğitim performanslarına ve gelişim özelliklerine göre çeşitlendirilecek, sınavlar kısa cevaplı ve az sorulu olarak düzenlenecektir.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

Sınavlar

- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için merkezi sistem sınavlarında gerekli tedbirler alınır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

Görme yetersizliği

- **Görme yetersizliği olan öğrencilerin yazılı sınavlarda Braille (Kabartma) yazı olarak verdiği cevaplar sınavdan hemen sonra öğretmenin öğrenciye okutmasıyla değerlendirilecektir. Bu öğrenciler, çizimli ve şekilli sorulardan muaf tutulacak, az gören öğrenciler için sınav soruları kalın ve büyük puntolu hazırlanacaktır.**

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

İşitme yetersizliği / HDZY

- **İşitme yetersizliği olan öğrenciler ilköğretim ve ortaöğretimde, istekleri doğrultusunda yabancı dil programlarındaki bazı bilgi ve becerilerin öğretiminden veya dersin tamamından muaf tutulacaktır.**

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

HDZY

- **Zihinsel yetersizliği olan öğrenciler; dikkat, bellekte tutma ve hatırlama güçlükleri dikkate alınarak daha sık aralıklarla değerlendirilecektir.**

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

DEBH

- **Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrencilerin değerlendirilmesi, bu öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak daha sık aralıklarla ve kısa süreli sınavlarla yapılacaktır.**

Motor becerilerde yetersizlik

- **Kas ve sinir sistemi bozukluklarına bağlı motor becerilerde yetersizliği olan öğrenciler** motor beceri gerektiren derslerin uygulamalı bölümlerinden istekleri doğrutusunda muaf tutulacaktır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 24

Özel öğrenme güçlüğü

- Çocuğun zeka düzeyinin normal olmasına
- hiçbir fiziksel / duygusal bozukluğun bulunmamasına
 - normal ve yeterli bir eğitim alıyor olmasına
 - sosyokültürel çevrenin uygun olmasına
 - çocuğun okumaya istekli olmasına

RAĞMEN ORTAYA ÇIKAR.

Örnek 1: A., 7 yaşında, E., IQ'su 107. Psiko-pedagojik terapiden önceki yazısı.

Ali at —
inci ip adla —
Çetin lakımıya. —
Tahrihan tut —
Mergün ... —
A
t
i
p
i
a
d
l
a
Ç
e
t
i
n
l
a
k
ı
m
ı
y
a
T
a
h
r
i
h
a
n
t
u
t
M
e
r
g
ü
n
B
i
r
i
s
t
H
ü
t
A
h
d
i
n

1 yıl süren terapiden sonraki yazısı.

Ayhan Şensoy No: 43

Dünyayı gezecekti. Kendine güveniyordu. Bilizli keşfa bilin.
yordu. Üstelik iyi ciftede ate biliyordu. Kendini yitirir.
hayvanlara karşı koruyucu bilirdi. Bir gece yansı.
sürüden ayrıldı. Başlara doğru yürümeye başladı.

Özel öğrenme güçlüğü

3 ana başlıkta incelenir:

- 1- okuma bozukluğu
 - (disleksi)
- 2- yazma bozukluğu
 - (disgrafi)
- 3- matematik bozukluğu
 - (diskalkuli)

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- Okumadaki hata türleri;
- * Harf-ses uyumu gelişmemiştir. Bazı harflerin seslerini öğrenemez, harfin sesi ile şeklini birleştirmekte zorlanırlar.
- * Harf atlama, harf ekleme, harf karıştırma; okurken sık sık harfleri karıştırırlar (dağ yerine bağ, sal yerine şal vb.).
- * Hece atlama, hece ekleme, heceleri tersten okuma (top yerine pot vb.) görülür.
- * Okurken kelime atlar, kelimelerin sonunu okumaz.
- * Kelimeleri hecelerken ya da harflerine ayırırken zorlanır.

b u ya ziy i
Ok um akt a zo r
I an abi lir si n . fa k a t
an cak b u se ki lde B E ni anla
ma n ko Lay laş ir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- **Okumadaki hata türleri;**
- * Söylenen harfleri veya kelimeleri yanlış anlayabilirler. (s yerine ş, can yerine çan gibi)
- Benzer kelimeleri birbirine karıştırırlar. (incir yerine zincir, en yerine ne vb)
- * Okurken satır atlar.
- * Sözcüğü tahmin ederek okur ya da kısaltır.
- * Okuma, hız ve nitelik açısından yaşıtlarıyla aynı seviyede değildir.
- * Sesli okuma sırasında vurgulamayı inişli, çıkışlı bir ses tonuyla yaparlar ve noktalama işaretlerini göremezler.
- * Sınıf düzeyinde bir parçayı okuduğunda anlamakta zorlanır, başkasının okuduğunu daha iyi anlarlar.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- **Yazmadaki hata türleri;**
- * Yaşıtlarına oranla el yazısı okunaksız ve çirkindir. Sınıf düzeyine göre yazı yazması yavaştır, yazı yazarken çok zaman harcarlar.
- * Tahtadaki yazıyı defterine aktarırken ya da okunanı defterine yazarken zorlanır.
- * Sayfayı yanlış ve düzensiz kullanırlar, iki çizgi arasına yazamazlar.
- * Yazı yazarken harf atlama, harf ekleme ve harf karıştırma görülür. Örn;(b-d, m-n, ı-i, d-t, ğ-g, g-y gibi.)
- * Yazarken hece atlama, hece ekleme, heceyi karıştırarak yazma görülür.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- Yazmadaki hata türleri;
- Kelimeleri çok yer kaplayacak şekilde aralıklı yazarlar ya da kelimeler arasında hiç boşluk bırakmadan birleşik yazarlar.
- * Kelimeyi iki-üç parçaya bölerek yazar. Örn; “kal em, **yapa bil mektedir**” gibi.
- * Aynadan görüntü olarak nitelenen yazı biçimi görülür. Örn; “**ve**” yerine “**ev**” yazmak gibi.
- * Sınıf düzeyine göre yazılı imla ve noktalama hataları yapar, büyük-küçük harfi doğru kullanmama ve hece bölme hataları yapar.
- * Aşırı düzensiz olabilirler (defter ve kitapları kırıktır, defter kenarları kıvrılmıştır).

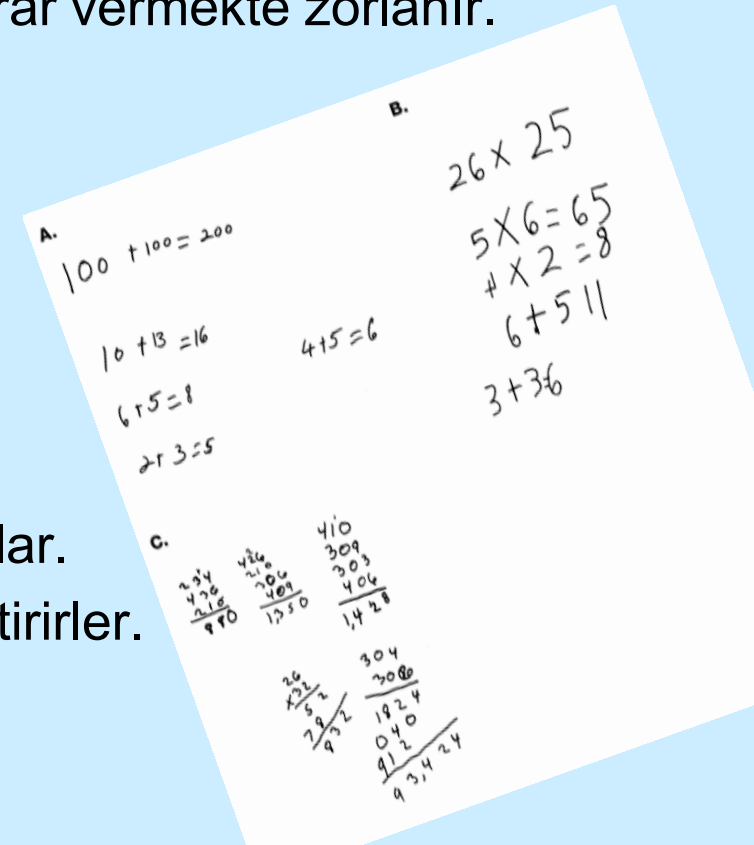
ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- **Matematikteki hata türleri,**
- * Sayı kavramını anlamakta zorlanır. Sayılar arasındaki büyüklük küçüklük ilişkisini kavrayamaz.
- * Çok basamaklı sayıları okumakta ve yazmakta zorlanır.
- * Ritmik saymada zorlanır.
- * Sınıf düzeyine göre çarpım tablosunu ezberlemekte zorlanır.
- * Kesirli ifadeleri anlamakta zorlanır.
- * Bazı aritmetik sembolleri öğrenmekte zorlanır, karıştırır. (+) yerine (X) kullanmak gibi

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

• Matematikteki hata türleri,

- Dört işlemi yaparken yavaştır, parmak sayar, işlem hataları yapar.
- Problemi çözüme götürecek işleme karar vermekte zorlanır.
- Birden fazla işlem gerektiren problemleri çözemezler.
- İşlemleri bozuk sıra ile yaparlar.
- Saat kavramını algılama ve saatin rakamlarını dairenin içine yerleştirmekte zorlanır.
- Geometrik ilişkileri kavramada zorlanırlar.
- Sayıları bozuk yazar, sıklıkla yer değiştirirler.
(ters dönmüş ya da baş aşağı)

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- **Çalışma alışkanlığı;**
- * Ev ödevlerini almaz ya da eksik alır.
- * Ev ödevlerini yaparken yavaş ve verimsizdir.
- * Ders çalışırken sık sık ara verir, çabuk sıkılır, ders çalışmayı sevmez.
- * Ev ödevlerini yaparken birilerinin yardımına ihtiyaç duyar, kendi başına çalışma alışkanlığı gelişmemiştir.
- * Öğrenme stratejileri eksiktir. Öğrenilecek konuyu organize etmekte zorlanır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- **Organize olma becerisi;**
- * Odası, çantası, eşyaları ve giysileri dağınıktır.
- * Defter ve kitaplarını kötü kullanır, kırırtır, yırtar.
- * Yazı yazarken sayfayı düzenli kullanamaz, gereksiz satır atlar, boşluk bırakır, sayfanın belirli kısmını kullanamaz.
- * Defter, kalem gibi çeşitli eşyalarını sürekli kaybeder.
- * Zamanını ayarlamakta güçlük çeker, bir işi yaparken ne kadar zaman harcadığını tahmin edemez.
- * Üzerine aldığı bir işi düzenlemekte zorluk çeker, nereden ve nasıl başlayacağını bilemez ve işi bitirmekte güçlük çeker.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN AKADEMİK ALANDA YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER NELERDİR?

- **Sıraya koyma becerisi;**
- * Dinlediği, okuduğu bir öyküyü anlatması istendiğinde öykünün başını sonunu karıştırır.
- * Haftanın günlerini, ayları, mevsimleri doğru saysa bile aradan sorulduğunda yanıtlamakta zorluk çeker ya da yanlış yanıtlar. Örn; “Cumadan önce hangi gün gelir?, Marttan sonra hangi ay gelir?, Haftanın dördüncü günü hangisidir?” gibi.
- * Sayı ve harfleri sırayla saymada güçlük çeker, alfabedeki harflerin sırasını karıştırır, kendisinden sırayla söylenmesi istenen sayıların yerlerini karıştırır. Örn; “3856” dendiğinde o “8356” diyebilir.
- * Bir gününü anlatması istendiğinde öncelik-sonralık ilişkisini doğru şekilde kurmakta sorun yaşayabilirler.
- * Belirli bir sıra içinde yapılması gereken işlerin sırasını karıştırabilir.

DEHB Nedir?

Tanım:

1. Dikkat/konsantrasyon süresi
2. Motor Aktivite/Hareketlilik
3. Dürtü kontrolü

alanlarında sorunlar

- 7 yaşından önce başlar
- En az iki ortamda sorunlar (ev, okul, vs.)
- Kronik bir seyir
- Okul çağında %3-7 oranında
- Yüksek düzeyde genetik
- **3 alt tip: Hiperaktif olmayan dikkat eksikliği de var.**

DEHB

Temel belirtiler

- Aşırı hareketlilik
- Yerinde oturmada güçlük
- Çok konuşma
- Dikkatini sürdürmede güçlük
- Dikkatin kolay dağılması
- Sıklıkla bir şeyler kaybetme
- Sınıfta sorulara sırasını beklemeden cevap verme
- Yönergeleri takip etmede güçlük
- Sessizce oynamada güçlük
- Oyunlarda sırasını beklemekte güçlük
- Bir etkinlikten diğer etkinliğe kayma
- Sıklıkla araya girme
- Söz kesme
- Sıklıkla ne söylendiğini dinlememe
- Tehlikeli etkinliklerle uğraşma, vb.

DEHB

Günlük Hayata Yansımalar

- Zamanı iyi kullanamama,
- Öncelikleri tayin edememe
- Dağınıklık, düzensizlik
- Sakarlık, koordinasyon güçlükleri
- Uyku sorunları
- İştah sorunları
- Aile ve arkadaşlarla ilişki sorunları
- Yaşadıklarından ders alamama, vb.

DEHB

Ergenlik Döneminde Sorunlar

- Okul başarısızlığının belirginleşmesi
- Aile ve arkadaş ilişkilerinde bozulma
- Özgüven sorunları
- Kimlik karmaşasının şiddetlenmesi
- Moral- duygudurum sorunları
- Yasal ya da tıbbi sorunlara yol açabilecek riskli davranışlarda artış
(ör, alkol-madde kullanımı, suça karışma, cinsel riskli davranışlar, riskli araba kullanımı, vb.)

MEB
ÖZEL EĞİTİM REHBERLİK ve
DANIŞMA HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

OKULLARIMIZDA

3N eden asıl için Kaynaştırma

Yönetici - Öğretmen - Aile
KILAVUZU

ANKARA, EYLÜL 2010

Tesekkürler